

Nowy wskaźnik wielkości ekonomicznej gospodarstw

Rolnych- Standardowa Produkcja

Od 2010 roku stosowany jest nowy parametr ekonomiczny -wskaźnik Standardowej Produkcji (SO). Jest on głównie wykorzystywany we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych jako jeden z parametrów do klasyfikacji gospodarstw rolnych. Zastąpił on wskaźnik Standardowej Nadwyżki.

Def. Standardowa Produkcja (SO, Standard Output) jest to średnia z 5 lat wartość produkcji określonej działalności produkcyjnej (roślinnej lub zwierzęcej) uzyskiwana w ciągu 1 roku z 1 ha lub od 1 zwierzęcia (z wyjątkami: grzyby jadalne – 100 m², drób – 100 szt., pszczoły – 1 pień pszczeli, czyli 1 rodzina pszczela), w przeciętnych dla danego regionu warunkach produkcyjnych.

W ramach WTGR gospodarstwa rolne państw członkowskich UE klasyfikowane są zgodnie z ujednoczonymi zasadami – według wielkości ekonomicznej i typu rolniczego, przy uwzględnieniu położenia regionalnego.

Uzyskane w ten sposób informacje służą kreowaniu Wspólnej Polityki Rolnej, umożliwiają również porównywanie sytuacji ekonomicznej gospodarstw o różnym kierunku produkcji, o różnej sile ekonomicznej, w różnych krajach UE czy regionach w ramach jednego kraju.

Zestaw współczynników Standardowej Produkcji jest podstawą do przygotowania planu wyboru gospodarstw rolnych do próby FADN- wyłonienia reprezentatywnej próby gospodarstw dla potrzeb FADN (europejski system zbierania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych).

Współczynniki Standardowej Produkcji mogą być również wykorzystywane do wielu innych celów niż WTGR, są one wykorzystywane m.in. przy ubieganiu się o pomoc ze środków unijnych PROW 2014-2020. Współczynniki te mogą być również narzędziem wspomagającym liczne analizy, np. analizy bankowe dla potrzeb oceny zdolności kredytowej rolników.

Ustalona na podstawie SO wielkość ekonomiczna oznacza możliwą wartość produkcji, którą rolnik jest w stanie osiągnąć dysponując posiadanym potencjałem i prowadząc działalność w danym regionie.

Wartość produkcji z danej działalności produkcji roślinnej i zwierzęcej obejmuje:

- sprzedaż,
- zużycie w gospodarstwie rolnym (np. na siew, na paszę),
- zużycie w gospodarstwie domowym,
- zmiany stanu zapasów.

Wartość produkcji danej działalności jest sumą wartości produktu głównego i ubocznego.

Należy pamiętać, że wielkość ekonomiczna gospodarstwa nie uwzględnia wartości dopłat ani podatków. Również przychody z działalności gospodarczej innej niż rolnicza bezpośrednio związanej z gospodarstwem rolnym (OGA) nie są brane pod uwagę przy ustalaniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa.

Ze względu na znaczne zróżnicowanie intensywności rolnictwa w naszym kraju, Polskę na potrzeby wyznaczenia wskaźników standardowej produkcji podzielono na 4 makroregiony. Są to:

- Pomorze i Mazury (województwa: lubuskie, zachodniopomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie),
- Wielkopolska i Śląsk (województwa: kujawsko-pomorskie, wielkopolskie, dolnośląskie, opolskie),
- Mazowsze i Podlasie (województwa: łódzkie, mazowieckie, lubelskie, podlaskie),
- Małopolska i Podgórze (województwa: śląskie, małopolskie, świętokrzyskie, podkarpackie).

Pierwszym metodycznie klasycznym zestawem współczynników SO jest SO „2007” z pięcioletniego okresu referencyjnego 2005-2009. Zestaw SO „2007” posłużył do określenia planu wyboru próby gospodarstw rolnych dla potrzeb badań Polskiego FADN w roku obrachunkowym 2013.

Najnowszym zestawem współczynników SO jest SO „2010” obliczony jako średnia z lat 2008-2012.

Współczynniki Standardowej Produkcji „2010” zostały wyliczone przy ścisłej współpracy pracowników Zakładu Rachunkowości Rolnej IERiGŻ-PIB z pracownikami innych instytucji (GUS, SGGW, IUNG-PIB) oraz Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Porównanie wybranych regionalnych współczynników Standardowej Produkcji SO„2007” i SO„2010” dla działalności produkcji roślinnej (w zł/ha) i zwierzęcej (w zł/szt.)

Nazwa działalności	Pomorze i Mazury		Wielkopolska i Śląsk		Mazowsze i Podlasie		Małopolska i Pogórze	
	SO „2007”	SO „2010”	SO „2007”	SO „2010”	SO „2007”	SO „2010”	SO „2007”	SO „2010”
Pszemica ozima	2 644	3 677	2 774	3 838	2 189	3 029	2 197	2 974
Jęczmień jary	1 432	2 070	1 803	2 428	1 700	2 297	1 819	2 379
Kukurydza na ziarno	2 631	3 583	3 185	4 503	3 181	4 259	3 503	4 737
Rzepak ozimy i jary	2 767	3 792	2 967	3 924	2 245	3 386	2 464	3 595
Ziemniaki jadalne	13 900	17 633	14 082	17 702	10 649	14 050	11 581	13 588
Krowy mleczne	4 826	5 679	5 011	5 894	4 385	5 358	3 669	4 430
Tucznieki o wadze 50 kg i więcej	1 128	1 404	1 150	1 421	1 256	1 579	1 248	1 553

Źródło: IERiGŻ-PIB w Warszawie, kurs euro dla SO „2007” - 3,90916 PLN; dla SO „2010” - 4,02860 PLN

Na stronie internetowej <http://kalkulator-so.pl/> opublikowany został poglądowy kalkulator do obliczenia wielkości ekonomicznej w euro, opracowany przez IERiGŻ-PIB. Wielkość ekonomiczna obliczana jest na podstawie współczynników Standardowej Produkcji „2010” (SO „2010”) opracowanych zgodnie z rozporządzeniem unijnym obowiązującym wszystkie państwa UE.

Opracowanie :
Teresa Wawrzak

Źródło:

IERiGŻ-PIB w Warszawie, Współczynniki Standardowej Produkcji „2010” dla celów Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych, Warszawa 2014
IERiGŻ-PIB w Warszawie, Współczynniki Standardowej Produkcji „2007” dla celów Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych, Warszawa 2012